

пиитѣ, подържани отъ Раковски подъ влияние на романтицитѣ въ руската или западната народонаука, ала стои подпълно на сжщата национална почва, въ своя интересъ къмъ народоучнитѣ проблеми. Тънъкъ наблюдателъ, поетъ по душа и разностраненъ писателъ, той предава битови черти, нрави, пѣсни или пословици въ описания и сборки, които го издигатъ високо въ очитѣ ни. Особено неговитѣ *Български притчи или пословици*, започнати още въ 1844 г. и излѣзли въ окончателенъ видъ много по-късно, въ 1890 г., ще останатъ завинаги единъ отъ най-значителнитѣ извори на нашата народоука.

Като поменемъ само пжтемъ русина П. Безсоновъ и сърбина С. Верковичъ, издали по единъ сборникъ народни пѣсни (1855, 1860 г.), особено внимание дължимъ на двамата братя мжченици, Константинъ и Димитъръ Миладиновци, които съ щедрата подкрепа на хърватския владика Шросмаеръ издадоха въ 1861 год. знаменититѣ си *Български народни пѣсни*. По количество и качество на материала тия заематъ първо мѣсто между всички подобни сборници преди Освобождението, и фактътъ, че тѣ сж съставени главно отъ приноси изъ всички части на Македония, малко изследвана до тогава, повишава още повече цената имъ. Къмъ централна България ни отвежда другъ единъ сборникъ, появилъ се на руски езикъ въ сжщата година, именно *Памятники народного быта Болгаръ*, отъ Любенъ Каравеловъ. Тукъ прави впечатление не само щастливия изборъ и научната подреда на материала (пословици, празнични обичаи и др.), но и сравнителната метода на автора, съпоставилъ нашитѣ вѣрвания и мотиви съ сроднитѣ славянски. Въ списанието си *Знание* (1875 г.) той извади още доста материали отъ богатата си ръкописна сбирка, проявявайки като никой другъ до тогава основна критика и ясно схващане на задачитѣ.

Нѣмаме възможность да бждемъ тукъ нито отъ далечъ библиографски изчерпателни, затова, като отбелѣзваме стореното за нашата наука отъ Чолаковъ (1872 г.), Христо Недѣлковъ (Сб. Н. У. XXVI, 1874 г.), французина Dozon (1875 г.), трудолюбивия Илия Блъсковъ (1874—75), своеобразния Богоровъ (1842—1879)

и много др. по-скромни имена; като изтъкваме изобщо значението, което отдаватъ на тоя родъ описания и изследвания мѣродавнитѣ списания и вестници: *Български книжици* (1858 г.), *Читалище* (1870 г.), *Цариградски вѣстникъ* (1852 г.) и *Периодическо списание* (1870 г.), ще минемъ къмъ епохата следъ освобождението.

Тази епоха отбелѣзва твърде значителенъ приръстъ на работницитѣ въ това поле, при което редомъ съ обикновенитѣ събирачи, най-често учители или свещеници, изпъкватъ вече и сериозни научни сили.

Ако по-рано народоука и народопись сж поставени предимно въ услуга на голѣмата патриотическо-национална агитация, бидейки пѣсень, предание или обичай оржие въ борбата за независимостъ или срѣдство за въодушевление на родолюбцитѣ, сега всѣка тенденциозностъ е отстранена и предъ очи стои една постоянна цель: да се събере обречената на измиране поетически-битова старина, като се освѣтли тя по начинъ, посоченъ отъ примѣри въ руската и западната наука. Настѣпва тукъ разпредѣление на труда. Отъ една страна ние вуждаме ревностни събирачи, обходили голѣма частъ отъ страната и донесли съ себе си много съкровища на творчеството, описали семейни и календарни обичаи, носии, занаяти, кжщна уреда, говоръ, и т. н. Отъ друга страна: този огроменъ материалъ се подлага на критика и научна разработка, домашното се съпоставя съ чуждото, близко и далечно, за да се открие неговиятъ смисълъ, неговото потекло, неговото развитие. Силенъ тласкъ въ дветѣ тия посоки даде осонено основаниятъ въ 1889 г. отъ Министерството на народната просвѣта и издаваниятъ сега отъ Българската Академия, *Сборникъ за народни умотворения* (Сб. Н. У. Н.), отъ който до днесъ сж излѣзли 35 голѣми тома. Тукъ, наредъ съ необозримото сурово градиво отъ всички кжтове на България, стоятъ и множество опити за тълкуване и обяснение, поставили нашата народоука на съвременната висота на знанието.

Между събирачитѣ, трима или четирима си спечелиха славата на беззавѣтни народовѣдци, обогатили книжнината ни съ значителни трудове. Единъ отъ